

Дані по чисельності основних еколого-трофічних груп мікроорганізмів у біодобриві Айдар, р., на основі гумінових кислот вказують на активізацію мікробіологічних процесів та можливості залучення додаткових елементів живлення рослин. А саме азотних сполук, легкозасвоюваних фосфорних, рістактивних речовин, вітамінів та стимуляторів росту.

Таким чином, можна сказати про активізацію мікробіологічних процесів трансформації елементів у прикореневій зоні рослин. Це відбувається за рахунок внесення біогумусу та біодобриво Айдар, р. на основі гумінових кислот.

ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ДІЇ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ПЕРЕДКАРПАТТЯ

Турак О.Д.

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ)*

В умовах реформування агропромислового комплексу України та скорочення виробництва тваринної продукції важливого значення набуло виробництво високобілкових продуктів рослинництва. Як наслідок цього, за останні роки різко виріс попит на насіння зернобобових культур [2, 3].

Як відомо зернобобові культури збагачують ґрунт цінною органічною масою, азотом, поповнюють орний шар фосфором, калієм, кальцієм, покращують структуру ґрунту і підвищують його родючість. Вони є найкращими попередниками для більшості культур сівозміни і найціннішими сидеральними добривами, їх можна вирощувати без застосування азотних добрив, на долю яких приходиться до 30 % енергозатрат в інтенсивних технологіях. Необхідно враховувати, що коефіцієнт використання азоту з мінеральних добрив становить лише 50 %, тобто значна частина їх забруднює нітратами ґрунтові води, а біологічний азот повністю утилізується живими організмами [1, 2].

Строкатість ґрунтового покриву в регіоні, зокрема наявність значної кількості періодично надмірно зволжених дерново-підзолистих поверхнево-оглеєних ґрунтів, зумовило завдання досліджень - вивчити формування урожаю квасолі в залежності від дії агротехнічних заходів.

Найбільшу зацікавленість для виробництва становлять кущові та напівкущові сорти квасолі, придатні для механізованого збирання. З них серед реєстру сортів квасолі звичайної вагоме місце для виробництва в зоні Лісостепу України належить сорту квасолі Надія.

Дослідження проводилась на стаціонарному полігоні Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Експериментально встановлено, що продуктивність квасолі значно залежить від чинників, які можна регулювати технологічними прийомами вирощування, зокрема, обробітком ґрунту та внесенням мінеральних добрив.

Отримані результати свідчать про істотний вплив кліматичних умов на врожайність квасолі. Середній варіаційний розмах урожайності зерна квасолі за роки досліджень становив від 1,71 до 2,86 т/га і в цілому в досліді одержано середню врожайність 2,26 т/га.

Вивчення питання щодо впливу прийомів вирощування на урожайність, у середньому за два роки досліджень, показало, що найкращою виявилась доза $N_{30}P_{60}K_{60}$ за оранки 20–22 см. За таких прийомів вирощування одержано найвищу врожайність зерна квасолі. Збільшення дози азоту на 30 кг/га діючої речовини ($N_{60}P_{60}K_{60}$) не забезпечило істотну прибавку урожаю.

Найменша середня урожайність одержана на контролі за оранки на 14–16 см при внесенні фосфорних і калійних добрив в дозі $P_{60}K_{60}$.

Найбільший вплив на формування врожаю з двох чинників (доза мінеральних добрив, спосіб обробітку ґрунту) мала кількість мінеральних добрив.

Отже, за даними наших досліджень в умовах Передкарпаття з оптимально сформованим фітоценозом квасоля звичайна може давати порівняно високі врожаї за рахунок раціональної площі живлення, яку встановлюють обробіток ґрунту на 20–22 см, а також за внесення дози мінеральних добрив $N_{30}P_{60}K_{60}$.

Література

1. *Бабич А. О.* Світові земельні, продовольчі і кормові ресурси / А. О. Бабич. – К. : Аграрна наука, 1996. – С. 147–271.
2. *Бади́на Г. В.* Возделывание бобовых культур и погода / Г. В. Бади́на. – Л. : Гидрометеоиздат, 1974. – 242с.
3. *Бойко М. П.* Квасоля / [М. П. Бойко, В. Ф. Петриченко, С. П. Медвідь, М. М. Мережко] ; за ред. А. М. Розвадовського // Зернобобові культури в інтенсивному землеробстві. – К. : Урожай, 1990. – С. 111–123.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ АГРОХІМІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ГОСПОДАРСТВ

*Філон В.І., Сурменко В.Д., Шевченко С.С.,
Філоненко Т.А., Пруднікова С.О.*

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва (м. Харків)

Використання досить коштовних мінеральних добрив обумовлює зацікавленість господарств у проведенні агрохімічного обстеження ґрунтів і визначенні економічно і агрономічно-обґрунтованих доз добрив під запланований урожай. Недостатнє фінансування державної агрохімслужби не дозволяє їй у повному обсязі здійснювати такі послуги і тому значну частину їх взяли на себе приватні підрозділи. Останні, на наш погляд, розвиваються за двома напрямками. Перший – це використання потужних стаціонарних агрохімічних лабораторій, розрахованих на виконання широкого спектра виробничих і наукових завдань. Другий – розробка, удосконалення і постачання господарствам портативних лабораторій, головним призначенням яких є діагностика й управління живленням рослин.